

بررسی نقض حقوق جنگ

در مخاصمات مسلحانه بشر دوستانه بین اوکراین و روسیه

(تاریخ دریافت ۱۴۰۱/۰۵/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۱/۰۹/۱۸)

شرازه زبردست

چکیده

حدود چندین سال پیش از جنگ‌های جهانی می‌گذرد اما آن‌چنان که پیداست دوباره چهره‌ی کریمه این جنگ این بار در کشور اوکراین سایه انداخته است. تصویر وحشتناکی از نقض حقوق بشر و جنایت علیه بشریت را ترسیم کرده و یک تراژدی غم‌بار و به خاک و خون کشیدن غیر نظامیان و کودکان و زنانی که قربانی این جنگ‌ها هستند و آنان کسانی هستند که قربانی سیاست‌ورزی‌های مرسوم اصحاب قدرت می‌شوند و این وجدان انسان مدارانه جهان را کشته است. بی‌شک اولین قربانیان در این جنگ، انسان‌ها هستند که به‌خاطر سیاست‌ها و عطش بی‌پایان حاکمان و سردمداران برای قدرت‌نمایی، با تجاوز نظامی به خاک کشوری دیگر و همچنین با توسل به جنایاتی مثل نسل‌کشی و...، اصولی از قبیل اصل استقلال سیاسی و تمامیت ارضی و حق حاکمیت را نقض می‌نمایند. از آن‌جایی که کلیه‌ی اعضای خانواده‌ی بشری دارای حقوق یکسان، برابر و انتقال‌ناپذیری هستند و این حقوق بر اساس اصول بنیادین حقوق بشر بنا شده که در صورت شناسایی و اجرای کامل، صلح، آزادی و عدالت را در جهان خواهیم دید؛ ولی عدم شناسایی و پای‌بند نبودن به این حقوق، منتهی به اعمال وحشیانه‌ای گردیده است که روح بشریت را به عصیان وا داشته است؛ این امر باعث شده تا ظهور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان عقیده آزاد بوده و از ترس و فقر، فارغ باشند، به‌عنوان بالاترین آمال و آرمان بشر شناخته شده است و اساساً باید حقوق انسانی را اجرا نمود تا بشر به‌عنوان آخرین علاج، مجبور به قیام بر ضد ظلم و فشار نگردد و اساساً لازم است توسعه روابط بین‌الملل مورد تشویق قرار بگیرند. هدف این است که صلح و امنیت بین‌المللی به جهانیان باز گردد؛ همچنین در سازمان ملل متحد و اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری در صدد آن هستند که کشورها،

مسئولیت اعمال متخلفانه خودشان را بر عهده بگیرند و دولتی که مسئول ارتکاب اعمال متخلفانه بین‌المللی است، ملزم به جبران خسارت شود؛ زیرا امروزه حقوق بین‌الملل، به نسل دوم حقوق بشر؛ یعنی انسان‌ها که عضوی از جهان هستی می‌باشند، اهمیت فراوانی داده است؛ اما با این وجود بسیاری از کشورها هنوز در حال جنگ با یک‌دیگر بر سر منافع خود می‌باشند اما سازمان ملل متحد و دیوان بین‌المللی دادگستری، صلح و امنیت بین‌المللی را به جهان باز می‌گردانند؛ و گرنه به قول انیشتن: «اگر جنگ جهانی سوم رخ دهد، بی‌شک با بمب اتم خواهد بود و جنگ جهانی چهارم با چوب و چماق خواهد بود».

واژگان کلیدی: جنگ، مخاصمات مسلحانه، حقوق بین‌الملل، حقوق بشر دوستانه، اکرین،

روسیه

مقدمه

حدوداً نزدیک به یک قرن از پایان جنگ و فروپاشی نظام دو قطبی بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴ گذشته‌است و نشانه‌ای از بازگشت را برای ما به‌وضوح نمایان می‌نماید. این کشمکش‌های داخلی کشور اوکراین و سرنگونی دولت متمایل به دولت روسیه موجب رویارویی دولت‌های غربی شد؛ مخصوصاً دولت روسیه با جداسازی کریمه و الحاق آن به مسکو که اهمیت کاربردی و استراتژیک برای آن دارد؛ در مقابل دولت‌های غربی در برابر این الحاق سکوت نمی‌کنند؛ به‌عبارتی با الحاق کریمه به خاک روسیه کشمکش‌های داخلی کشور اوکراین نیز به اوج رسید. با این‌که جنگ بر خلاف حقوق بشر و ناقض صلح و امنیت بین‌المللی می‌باشد و یک وضعیت فوق‌العاده استثنایی در برابر صلح است؛ اما با این وجود، جنگی میان اوکراین و روسیه شکل گرفت و در ارتباط با این جنگ، بیشترین افراد آسیب‌دیده را می‌توان غیرنظامیان، زنان و کودکان نامید و به نوعی، کشور روسیه، جرم نسل‌کشی یا همان ژنوساید و تجاوز نظامی را انجام داد؛ هم‌چنین شارل دوفیشر در کتاب خود نیز بیان نموده است: «تک‌تک کشورها در جامعه بین‌المللی دارای مسئولیت هستند.» و طبق این تعریف می‌توان این‌گونه بیان نمود که کشور روسیه دارای مسئولیت بین‌المللی می‌باشد و طبق منشور سازمان